

על ישראל, על הנצרות ועוד

פרידריך ניצשה

(1844—1900)

תרגום יעקב קלצקי

כל נוצרי עושה לו סחורה ביהודים.

אין האנטישמי נעשה איש ישר מתוך שהוא מפיה שקרים — על יסוד עקרונים.

אנטישמיים — זה כינוי לעלובייהגורל.

ההשפעה ה"אריית" השחיתה את העולם כולו.

גרמני טוב שוב אינו בחינת גרמני.

העם הגרמני הוא בחזקת סכנה: מומחה הוא לסמי שכרון.

כלל גדול: אין לבוא במגע ומשא עם מי שעושה עצמו שותף לתרמית הגזעיות המשוקרת.

על אמנות ואנשי רוח

באמנות אין המטרה מקדשת את האמצעים; ברם, לרוב העט, הדיו ושולחן-הכתיבה — המטרה.

גילוייה של האמנות חוץ כדי היסתרו של האמן — בכך תפקידה של אמנות.

מצויים אנשי-רוח בעלי כשרונות מצוינים והם סריסים כל ימיהם — על שום שאין בהם כוח-הסבל, מחמת חולשת המזג, להמתין עד שעת הריונם.

בדין שהספר מצריך עט, דיו ושולחן-כתיבה. ברם, לרוב העט, הדיו ושולחן-הכתיבה — הם שמצריכים את הספר.

שלושה הוגידעות כאילו מהוים עכביש אחד: בכל כיתה פילוסופית מופיעים ובאים שלשה הוגידעות בזה אחר זה. הראשון מוציא מתוך עצמו לחלוחית הזרע, השני מחייט ממנה חוטים חוטים ואורג רשת מלאכותית, השלישי

ישראל הוא הגאון המוסרי בין כל העמים.

לכרוך את הברית החדשה והברית הישנה ביחד עד כדי ספר אחד — הרי זו חוצפה שאין כמותה ו"חטא לרוח" שספרות אירופית אחראית לו.

המלחמה כנגד היהודים היתה תמיד סימן לתכונות של רוע-לב ביותר, של קנאה ופחדנות יתרה; וכל מי שמשותף בה עכשיו, בידוע שהוא נתפס לדעות המוניות במידה הגונה.

ישו הנוצרי חיבב את הרעים ולא את הטובים; למראה התמרמרותם המוסרית של אלו הגיע אף הוא לידי התפרצות קללות. הוא עמד במקום משפט ולימד חובה על השופטים: הוא ביקש להשמיד את המוסר.

הללו שאומרים: "ואהבתם לשונאכם" — אינם אלא מגרשים את הטבע מתוך המוסר.

מרוצים בזמננו השוקדים על הגנתה של הנצרות ועתידה היא להעמיד לה עוד פרקליטים לימים רבים, הואיל והיא יצאה לידי דת נוחה ביותר.

הרי זה סירוס שאין דוגמתו, כשאותן התור פעות של התנועות וסירוס דמויות קריות: "כנסיה נוצרית", "אמונה נוצרית", "תורה נוצרית", — כשהן נוטלות לעצמן שמות קדושים כאלו מה דן הנוצרי בשלילה? כל מה שקרוי היום "נוצרי".

אני רואה את הנצרות כשקר מזיח, ואין אסון לעולם כאסונו של זה: שקר גדול ובלתי-קדוש.

לכשתיבטל הנצרות מן העולם, נגיע לידי יחס יותר צודק כלפי היהודים — אף להיותם אבות הנצרות ואבות הפתוס המוסרי היותר נעלה עד היום.

להיות ישר ביחס לעצמנו וביחס לכל שהוא
בהינתן אוהב לנו; להיות גיבור ביחס לאויב;
להיות אדיב ביחס למנוצח; להיות נימוסי בכל
המקרים — אלו הן תביעותיהן של ארבע
מידות טובות.

המצפון הוא רגש שמידע בנו את סדר
המערכות של יצרינו.

כל מידה טובה היא קנויה, אין מידה טובה
בדרך מקרה.

עצות טובות של אדם אינן ראויות אלא
להשיאן לזולתו. ובכך תשמישן היחידי: לכן
לצורך עצמך אין בהן משום תועלת.

לעולם נוח לנו להתייחס בעין טובה לגבי
אנשים שאין לנו שום יחס אליהם.

רצונך להיות חביב על הבריות, עליך להיות
מן הבינונים.

אין מוסריות אלא עמדה שהבריות תופסות
ביחס למי שאינו חביב עליהן.

להיות טוב, זאת אומרת: להיות מאוחד עם
עצמו. להיות רע, זאת אומרת: להיות מתאים
עם אחרים.

על האדם להיזהר ולהיזהר בבחירת ידידיו.

רק אנשים שטחיים מכירים זה את זה הכרה
מעולה.

זקנים מאמינים בכל; בוגרים מפקפקים בכל;
צעירים יודעים הכל.

אם עשה אדם מעשה טפשי ביותר, בידוע שלא
עשה כך אלא מתוך כוונות רצויות.

אנשים מנוסים חולקים על אחרים, ואילו
החכמים חולקים על עצמם.

האהבה המעולה היא זו שאינה מכירה את
שמה ושואלת: „האין שמי — שנאה?”

יושב באותה רשת ואורב לקרבנות הנלכדים בה
— ומבקש להתפרנס על הפילוסופיה.

פעמים האדם אינו זוכה להיות פילוסוף אלא
בעטיו של זכרוננו הגדול.

בשרי-האחרים — בו עיקר החטא כלפי רוח-
הקודש. רק מחשבות שנקנות דרך הליכה הן
בנות-יערך.

הוגה-דעות שמחשבותיו מתנהלות בכבדות,
דרכו לבחור לו כבעל-בריתו את הפטפטנות או
את התגיגיות.

כל אותם המשוררים והסופרים, שמחבבים
עליהם ביותר את ערך-ההצלחה שבלשון, —
בידוע שמידת רצונם עודפת על מידת יכולתם.

רק אמני הסגנון עולה להם יפה להיות
אפולונים.

בזכותה של המוסיקה מהנות התאוות את
עצמו — בהן עצמן.

ערכה של כל מחשבה אינה מותנה כל עיקר
בישירותו של בעל המחשבה: קרוב לדאי, יותר
שהלה בלתי-ישר, יותר היא מברקת ברק רוח.

מתוך זיווג של ספקנות עם כמיהה מתילדים
המסתורין.

על יחסי אדם ועל האהבה

עולם-העשיה הוא מקום-המקלט של בני-
אדם, שאין כוחם יפה להיות תולמים.

אלהים חולך ונחנק בתורת-אלהות, והמוסר —
בתורת-המוסר.

הא כיצד? שמה אלהים הוא שגגה של האדם
ושמה האדם הוא שגגה של אלהים?

אלהים נוטל מן האדם מחצית ממידותיו
הטובות כשהוא נוטל ממנו את עולם-שמו ועושה
איתו למפורסם.

ביורד האדם עושה עוול לאִל: אינו מתיר לו
שום הטא.

האדם אוהב לבסוף את אהבתו ולא את האהוב.

סיבתם של זיווגים שאינם מוצלחים אינה בחוסר אהבה אלא בחוסר ידידות.

לא נתקנו הנישואין אלא בשביל אנשים בינונים, שאינם מוכשרים לא לאהבה גדולה ולא לידידות גדולה, זאת אומרת, בשביל רוב בני-האדם; ברם, אף בשביל אותם יחידים סגולה, המוכשרים הן לאהבה גדולה הן לידידות גדולה.

לאהוב, זאת אומרת: להיות עולה על עצמו.

על כל פשעים תכסה אהבה, חוץ לפשעים ביחס לה עצמה.

ההצלחה היתה תמיד תשקן היותר גדול.

מצויים בעלי תכונות מוסריות-אסטיטיות, שכל הצלחה מעוררת בהם רגש של בושה וכל תקלה — מוסר-כליות.

כל אהבה גדולה אינה רוצה באהבה — רצונה ביותר מכך.

אל ישמש לך האושר הקטן אלא כדרך שימושה של מיטה בשביל חולה: לצורך הכרעה בלבד — ולא לשום דבר נולתה.

אהבת-החיים היא מעין ניגוד לאהבת חיים ארוכים. כל אהבה מכוונת אל הרגע ואל הנצח — אבל לעולם אינה מכוונת ל"אריכות".

היסורים הקטנים מקטינים אותנו, היסורים הגדולים מגדילים אותנו. משמע, הרצון ליסורים גדולים ראוי להיות מתביעותיה של אהבת-עצמו.

תחילתה של אהבה בכך, שהאדם מרמה את עצמו, וסופה — שהוא מרמה את אחרים. וכל זה קרוי בפי הבריות: רומן.

אהבה שטחית ודאגות שטחיות עשויות להתקיים זמן ממושך; אהבה גדולה ודאגות גדולות מכלות את עצמן מתוך שפע עצמן.

הנשים מזכות את הגברים באוצרות-חיים. אלא שלאחר כך הן תובעות להחזיר להן תמורתם — במטבעות קטנות.

אמה של הפריצות אינה העליזות אלא העליזות.

ההשליה של יצר המין עשויה כעין רשת: כשהיא נקרעת היא חוזרת ומאחה את קרעי עצמה.

שתי דרכים לגאולה מן הצרות: מיתה חטופה ואהבה ממושכת.